

En snak om fodring af æsler

Jórun Sumberg-Olsen
dyrlæge

Om mig

Dyrlæge fra 1986

IVAS certificeret akupunktør 1989

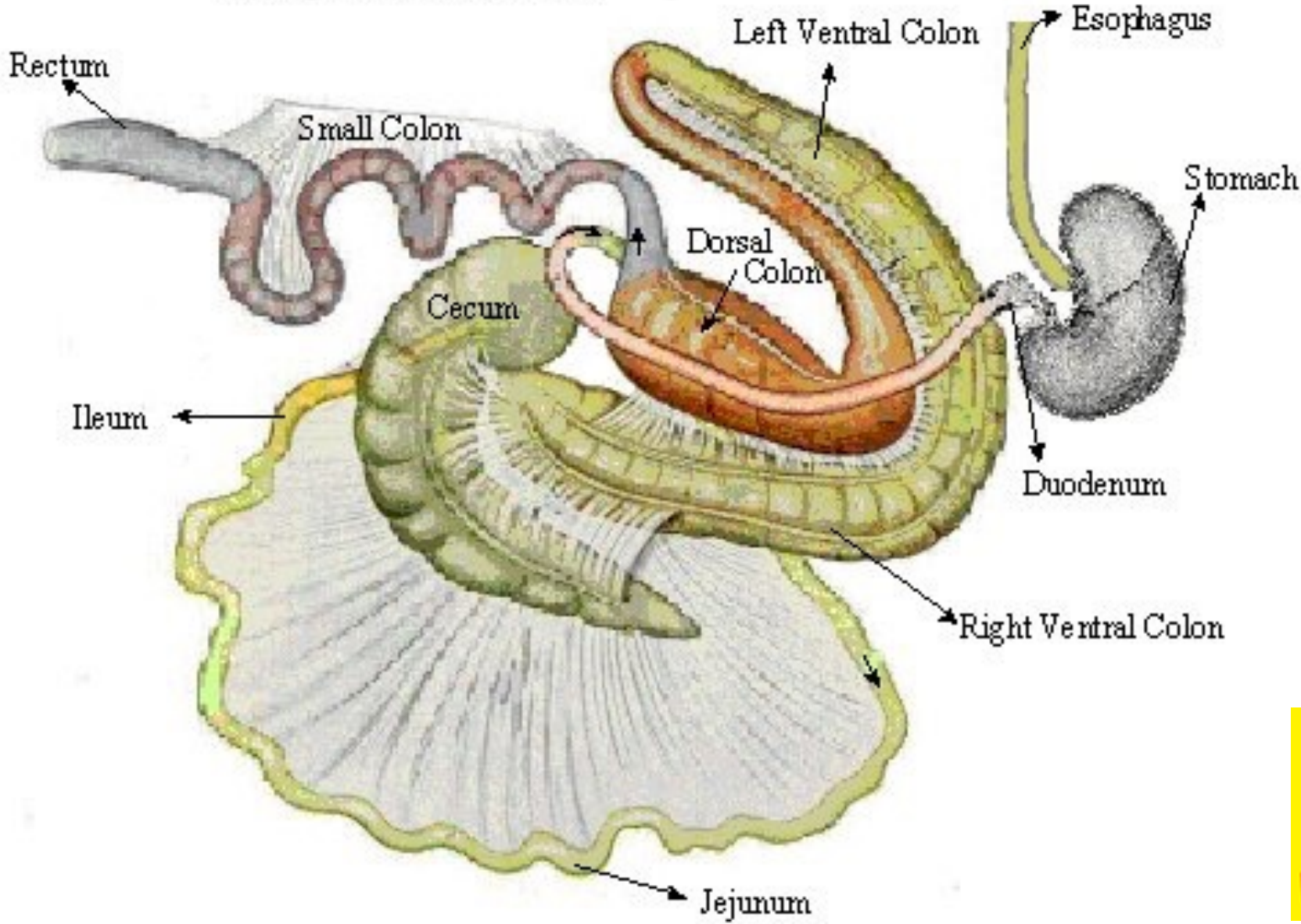
Uddannet human akupunktør fra Helseskolen i Søborg 1998

Arbejdet med fodring af heste og understøttet sygdomme med fodring siden 1998, [hvilket jeg synes er rigtig spændende](#)

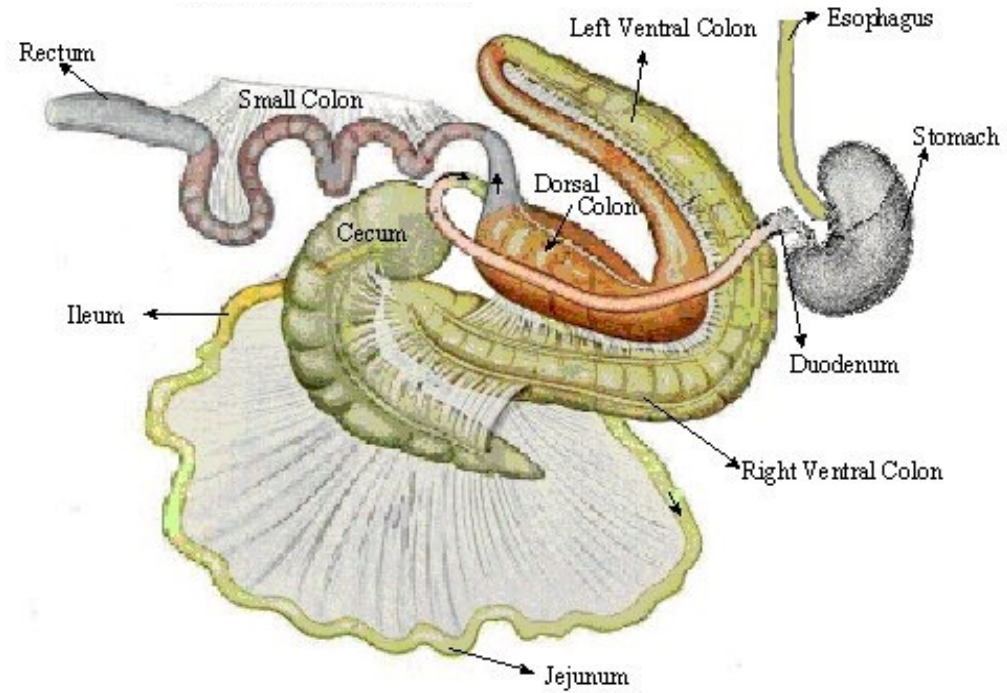
Arbejder med testbaserede kosttilskud til mennesker

Fordøjelsessystem

Fordøjelsen

- Sanserne, lugt, udseende?, følelsen? **Spyt, fordøjelsesenzymer, tarmmotorik**
- Tænders beskaffenhed, **Findeling**
- Mavesækken, **blanding med saltsyre og pepsin**
- Tyndtarmen **enzymer færdiggør protein og sukker/stivelsesfordøjelsen**
- Stortarmen **fiberfordøjelsen**

Grovfoder er hovednæring

Nødvendig mængde 1,5 kg tørstof pr
100 kg dyr

Æsel ca 200 kg = 3 kg tørstof

Grovfoder og græsning

Godt grovfoder

Foder	Tørstof	Kg foder pr. FE	Holdbarhed	pH
Halm	86 %	5	Lagerfast	-
Hø	86 %	1,8-2,0	Lagerfast	-
Wrap hø	60 - 70 %	2,5-3,0	1-2 uge efter åbning	4 - 5

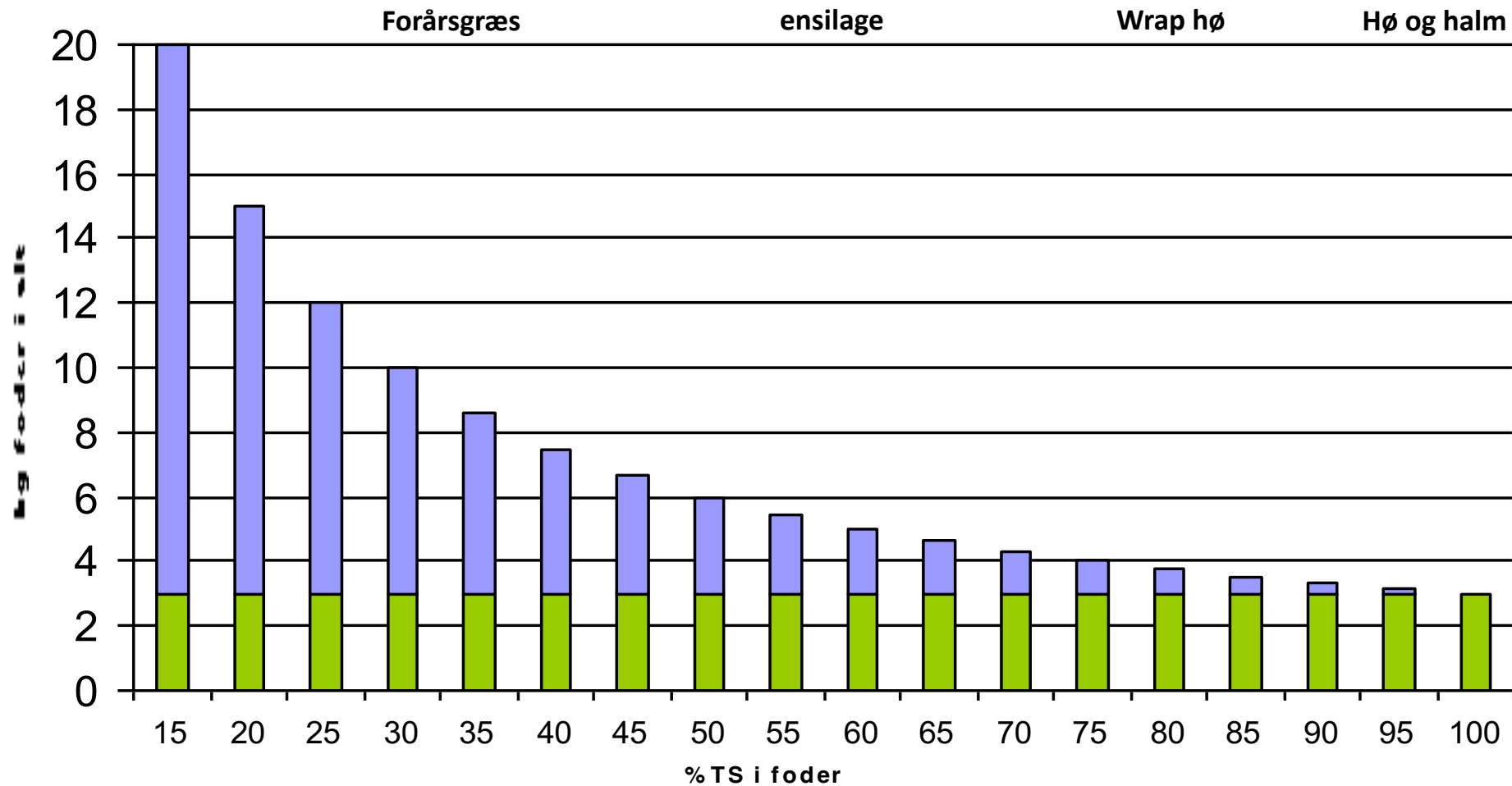
Hø/wraphø 10% max. 12 % råprotein

OBS:

Pas på sukkerindholdet i både hø og wrap **max 6-8%**

% tørstof, hvor mange kg foder ?

Kunsttørret
græs

Problemer på græs

Forår: Diarré : vandindhold
fibermangel
protein

Fedme : for meget sukker
For meget energi

Sensommer: Tab af muskulatur : mangel på protein
Fedme

Løsning:
grovfodertildeling inden de kommer på fold:
Halm
protein/passende krybbefoder

Fordele med grovfodertildeling inden de kommer på fold

Mere stabilt tarmmiljø, fibre, bakteriefloraen vedligeholdes,

Æslet er mæt og foræder sig ikke i græs

Sukkerindtaget holdes nede

Stabilt blodsukker giver stabil arbejdsenergi, og mindre fedme

Jævn, ensartet fodring året rundt giver den sundeste hest

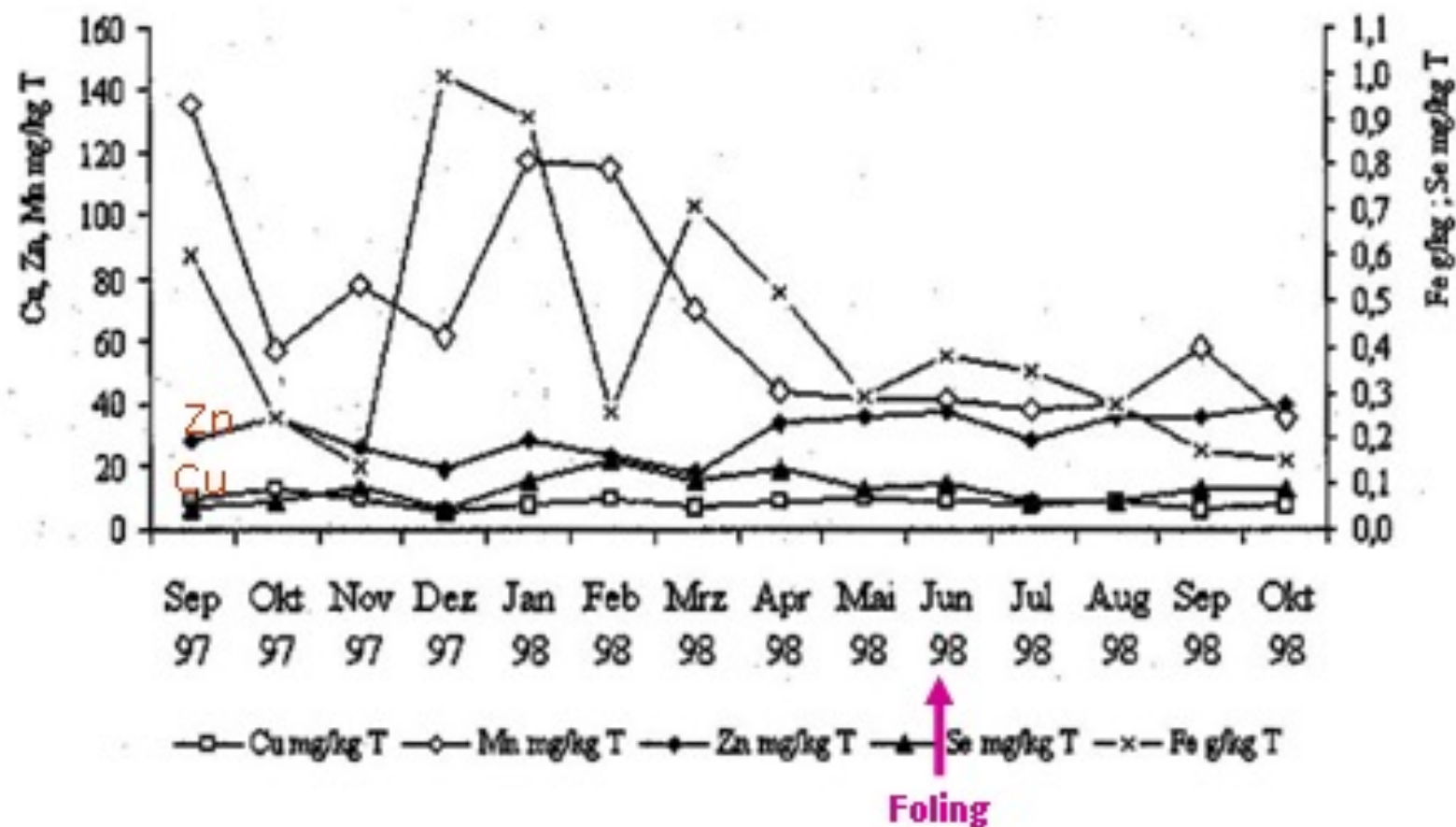
Krybbefoder på græs?

Får æslet sine vitaminer og mineraler gennem græsset

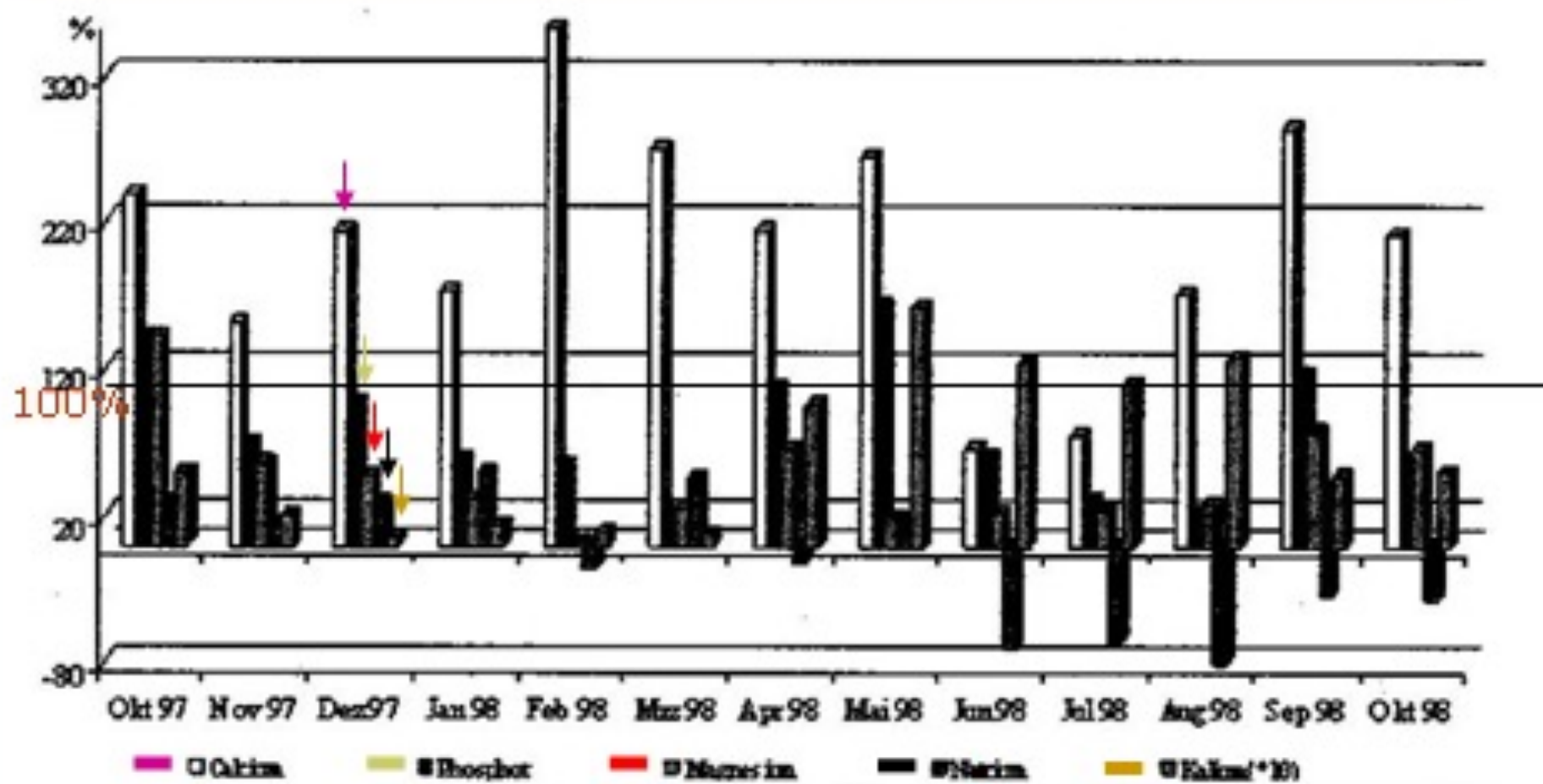
???

Græsindhold – stor variation

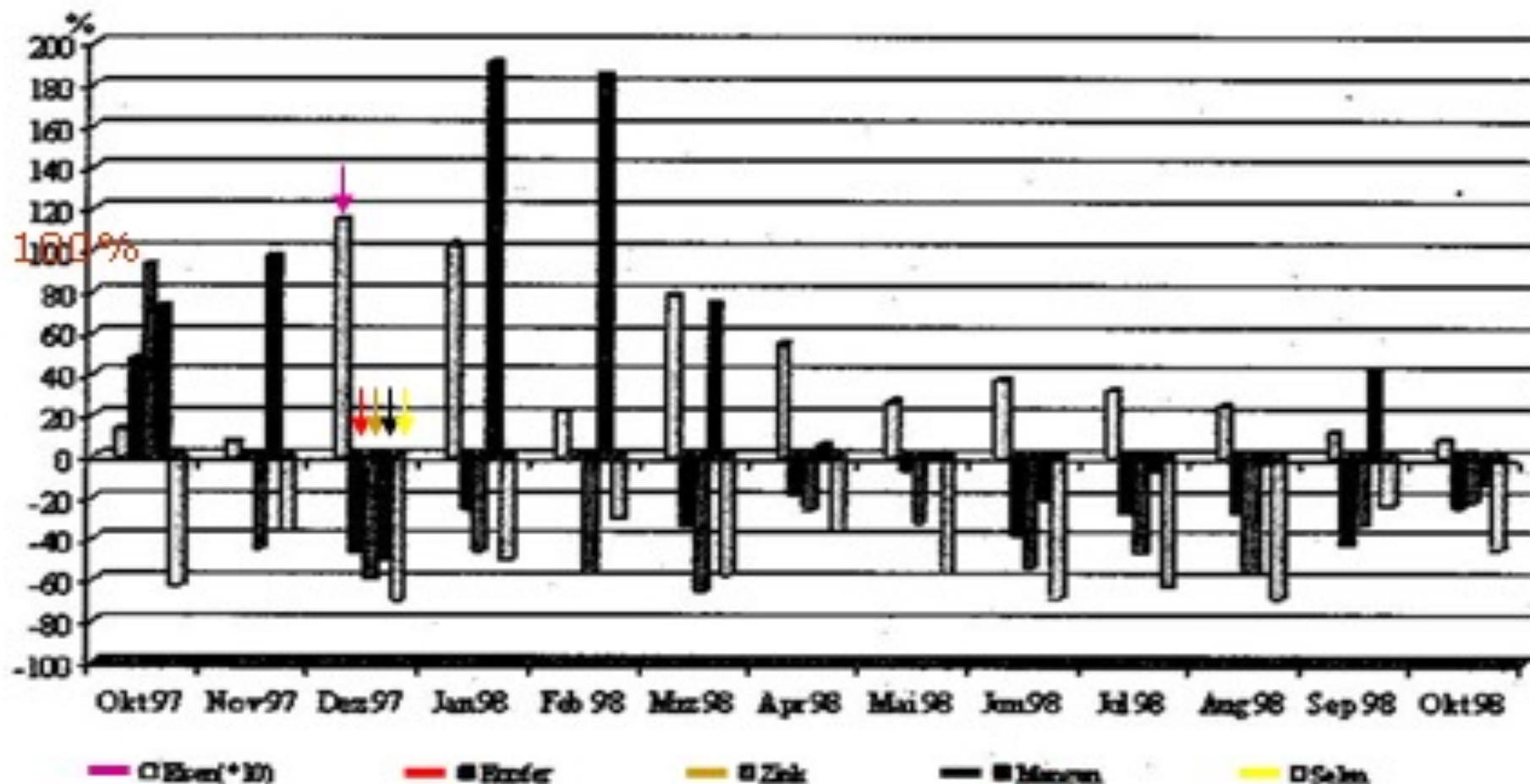
Beregnet indtag af makromineraler

Foling

Beregnet indtag af mikromineraler

Foling

Konklusion af forsøg

- Man kan ikke være sikker på at hestene får de mineraler og vitaminer de har behov for
- Beregnet værdier
- Usikkert om hestene æder så meget som beregnet
- Usikkert om de abs. og udnytter mineralerne i græsset

Gesetz vom Minimum von Justus von Liebig

The law of Minimum developed by Justus von Liebig is important when you speak about nutrition even concerning

- ◆ plants
- ◆ animals
- ◆ humans

Single nutrients cannot be replaced by others. The nutrient with the lowest amount limits the effect of the whole nutrition.

Look: More than 100 nutrients are essential!

Underskud / skævhed i næringsstofftilførslen ...

... medfører mangelsituationer :

- 1 . **Mobilisering fra lagrene**
f.eks. fra fedtvæv, knogler, lever
- 2 . **Der opstår mangelsymptomer**
f.eks. skæl, halekløe, mat pels, skyhed og “se spøgelser“
- 3 . **Sygdomme**
f.eks. Hyppige infektioner, hovproblemer, led- og muskellidelser,
og
problemer med frugtbarhed
- 4 . **Død**

Dr. Linus Pauling, modtog nobelprisen 2 gange:
„Man kan tilbageføre enhver sygdom, enhver lidelse til mineralstofmangel“.

Hvad skal vi tilbyde?

- Hvad spiser æslet i naturen?

- Mange arter græs og urter, lyng, buske bark, grene, rødder og frø
- af forskellig slags

- **Vedvarende vækst har højt mineralindhold**

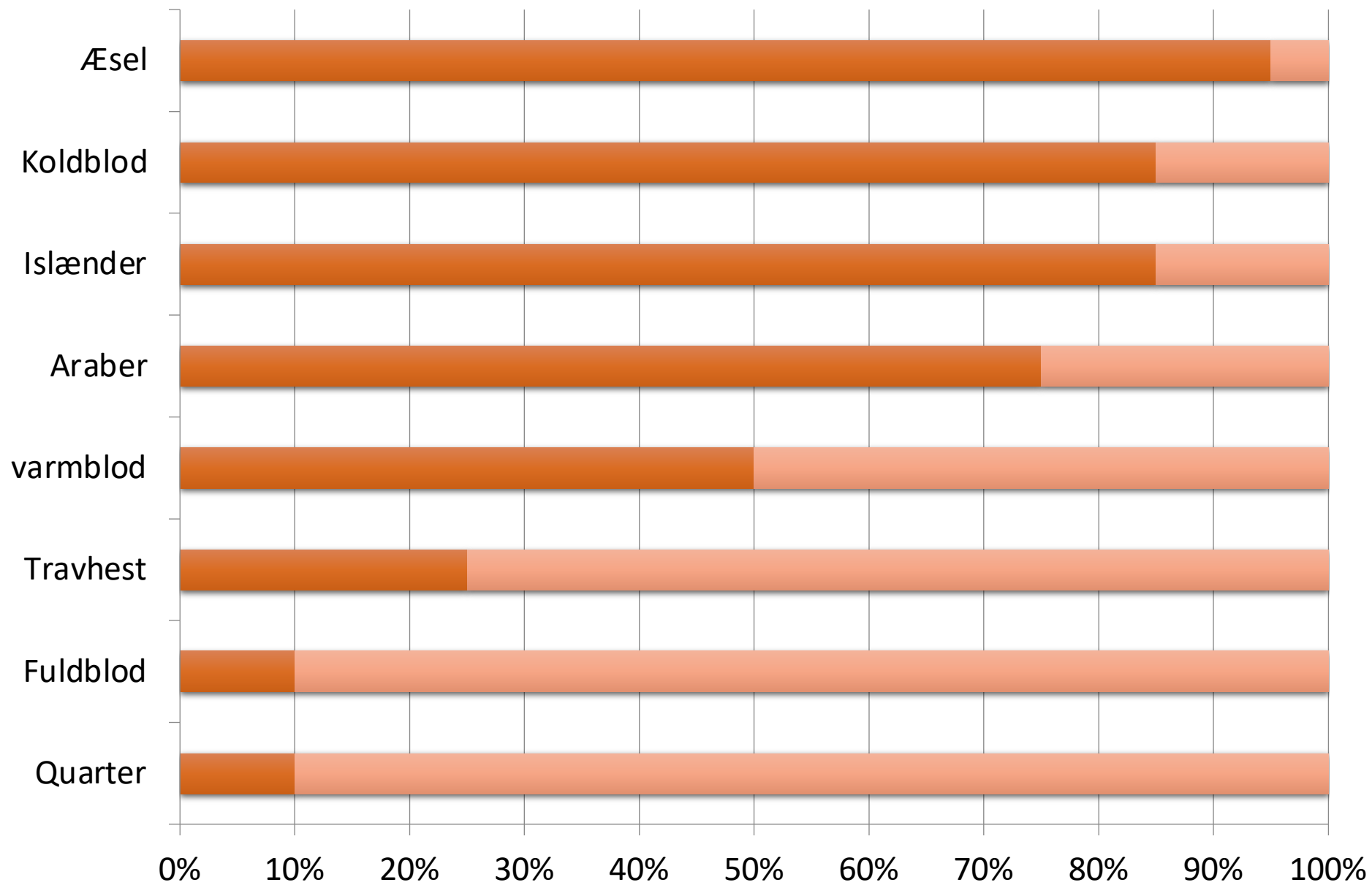
Motion

Hvad gør vi?

- Hold fodringen enkel
- Så meget grovfoder som muligt, Halm og groft hø. **Frøgræshalm ?**
- Grene og buske de kan gnave i.

- God vitamin-mineralblanding
- Motion
- Indrette vandrefolde

■ Rød type 1
■ Hvid type 2

- De langsomme muskelfibre bruger ilt under arbejde = **udholdenhed**

De hurtige muskelfibre bruger ikke ilt til arbejde = **går hurtigt død**

Spørgsmål og diskussioner 😊

Equigard Müsli

- Snittet varmlufttørret alpehø (lavglykæmisk) 20 %, roefibre, majs-kim, frugtfibre (æbler, druer), isomaltulose, blanding af letvælsede oliefrø og oliefrøkager (hørfrø, solsikke) 4 %, koldpressede olier (hørfrø, solsikke, majs-kim) 3,5 %, ølgær, risklid, urter (kamille, fennikel, pebermynte, rosmarin, hvidtjørn, brændenælde, koriander, bukkehornsfrø, maretidsselfrø, timian) 2 %, magnesiumoxid/-fumarat/-sulfat/-fosfat, kalciumcarbonat (marint og mineralsk), salt, sojaflager hydrotermisk forbehandlet*, hvidløg, malt-gær-urt, ærteflagemel, gulerødder, eddike, certificeret plantefoderkul, ingefær
*soja fra regional dyrkning i Tyskland eksklusivt for St. Hippolyt

30

DEKLARATION

Råprotein	9.60 %	Magnesium	0.60 %
Råfedt	8.00 %	Natrium	0.45 %
Råfibre	17.00 %	Lysin	0.50 %
Råaske	12.50 %	Methionin	0.50 %
Stivelse	3.00 %	Ford. råprotein	77 g/kg
Sukker	6.00 %	Ford. energi	8.5 MJ/kg
Kalcium	1.20 %	Oms. energi	7.4 MJ/kg
Fosfor	0.50 %		

31

32

33

Saracen Donkey Diet

Saracen Horse Feeds, har forenet deres ekspertise med UKs førende specialister af æsler, til at sammensætte en særlig diæt til æsler, der kræver supplerende fodring. I tilfælde af ældre æsler, æsler, der arbejder eller diegivende eller for dem, der er vanskelige at holde i god foderstand, vil Donkey Diet bidrage til at sikre, at de forbliver i god og sund ernæringsmæssig tilstand

- - Havreklid
- Hvedeklid
- Soyaskaller
- Melasse
- Sojaskrå
- Vegetabilsk Olie
- Vitaminer og Mineraler

Vinteren igennem

- Hold fodringen enkel
- Så meget grovfoder som muligt
- Lidt til moderat krybbefoder, med gode stimulerende næringsstoffer i
- Stimulere tarmflora med gærkultur, mash og gode fordøjelige fibre

Vinteren igennem

- Hold fodringen enkel
- Så meget grovfoder som muligt
- Lidt til moderat krybbefoder
- God vitamin-mineralblanding
- Stimulere tarmflora med gærkultur, mash og gode fordøjelige fibre

Donkey Diet , Sarasen

- **ANALYTISKE BESTANDDELE:**

Olie 3,5%, Protein 9,5%, Fibre 20,5%, Fordøjelig Energi 10,9 MJ/kg, Stivelse 11,5%, Vitamin A 11,500 IU/kg, Vitamin D3 1,150 IU/kg, Vitamin E 300 IU/kg, Selen 0,5 mg/kg.

-

SAMMENSÆTNING:

Havreskaller, Hvedeskaller, Sojaskrå (GM Soja), Solsikkefrømel, Melasse, Calciumcarbonat, Natriumklorid, Hørfrøolie, Sojabønneemel (GM Soja), Calciumfosfat, Sojaolie (GM Soja), Vitaminer og mineraler, Mints mag.

-

ANBEFALET FODERMÆNGDE:

Det anbefales, at æsler får en daglig mængde grovfoderfoder, som svarer til 1,5 % af deres kropsvægt. Mindst 75% af den samlede ration bør være rent grovfoder.

150 - 200 kg = 0.5 - 0.75 kg pr. dag

> 200 kg = 1.0 - 1.5 kg pr. dag

Et æsel, der vejer 200 kg, bør således fodres med 2,25 kg grovfoder og 0,75 kg Donkey Diet.